

УДК 330.341.1

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/7.5>**Зайченко В.В.**

кандидат наук з державного управління, доцент,
декан факультету економіки та менеджменту,
Центральноукраїнський національний технічний університет

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗМІЦНЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано актуальність формування технологічної конкурентоспроможності економіки України за сучасних глобальних викликів і загроз. Здійснено аналіз вітчизняної інституційно-організаційної системи державної політики забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки. Розкрито стан інституційно-правової системи державної політики забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України за функціями управління. Встановлено, що недоліками державної політики забезпечення технологічної конкурентоспроможності за функцією аналізу є відсутність системи комплексного аналізу й оцінювання інноваційно-технічної активності; за функцією планування – неінституціалізованість системи програмування та планування технологічної конкурентоспроможності економіки; за функцією організації – невибудованість цілісної організаційно-інституційної системи державного регулювання інноваційної діяльності; за функцією мотивації – відсутність достатнього митно-тарифного та бюджетно-податкового стимулювання інноваційно-технологічної діяльності; за функцією контролю – несформованість середовища незалежних інституцій моніторингу й контролю державної інноваційної і технологічної політики.

Ключові слова: конкурентоспроможність економіки, технологічна компонента, державна технологічна політика.

Постановка проблеми. Інноваційна діяльність, її масштаби, тенденції, структурні характеристики та ефективність слугують базовими передумовами формування технологічної конкурентоспроможності національної економіки, адже разом із придбанням, іншими формами й способами залучення сучасних передових знань і ноу-хау визначають середовище пропозиції прогресивних технологій, впровадження й використання яких забезпечують зміцнення технологічної конкурентоспроможності окремих підприємств, галузей та видів економічної діяльності, економіки країни загалом.

Натомість інноваційно-технологічна діяльність в Україні на нинішньому етапі соціально-економічного поступу держави перебуває на низькому рівні, а низка головних індикаторів інноваційно-технологічного розвитку має спадну динаміку, що негативно позначається на становленні та реалізації потенціалу технологічної конкурентоспроможності національного господарства. Отже, особливої актуальності набуває завдання аналізування державної політики в цій сфері, зокрема задля виявлення її недоліків, для подальшого формування більш якісних та ефективних державницьких рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досить вагомою теоретико-методологічною базою державного регулювання у сфері інноваційно-технологічного розвитку та забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки є праці В. Александрової [1], Р. Лупака [9],

П. Єщенко [3], Б. Патона [7] та інших науковців. Взаємозв'язки інноваційного розвитку та технологічної конкурентоспроможності економіки досить добре опрацьовані у дослідженнях О. Кірдіної [4], М. Денисенка [5], Л. Федулової [8], О. Шнипка [9] та інших вчених. Однак швидко змінювані умови функціонування та розвитку національного господарства України, формування та використання потенціалу його технологічної конкурентоспроможності потребують обґрунтування нових більш ефективних підходів до державного регулювання інноваційно-технологічної сфери.

Мета статті полягає в аналізуванні державної політики формування технологічної конкурентоспроможності економіки України, виявленні її недоліків як інформаційно-аналітичної основи подальшого планування більш якісних та ефективних інструментів державного регулювання в цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна діяльність, її масштаби, тенденції, структурні характеристики та ефективність слугують базовими передумовами формування технологічної конкурентоспроможності національної економіки, адже разом із придбанням, іншими формами й способами залучення сучасних передових знань і ноу-хау визначають середовище пропозиції прогресивних технологій, впровадження й використання яких забезпечують зміцнення технологічної конкурентоспроможності окремих підприємств, галузей та видів економічної діяльності, економіки країни загалом.

Натомість інноваційно-технологічна діяльність в Україні на нинішньому етапі соціально-економічного поступу держави перебуває на низькому рівні, а низка головних індикаторів інноваційно-технологічного розвитку має спадну динаміку, що негативно позначається на становленні й реалізації потенціалу технологічної конкурентоспроможності національного господарства. Такий висновок підтверджується малою часткою промислових підприємств, які займаються інноваційною діяльністю (16,2% у 2017 р.), впроваджують інновації (14,3%) та реалізують інноваційну продукцію (9,6%), низькою часткою інноваційної продукції в загальних обсягах реалізованої промислової продукції (0,7%) та загальних обсягах експорту промислової продукції (3,8%), обмеженими обсягами фінансування інноваційної діяльності (0,3% до ВВП), наявністю виражених структурних недоліків у фінансуванні та витратах на інноваційну діяльність, джерелах залучення (придбання, передачі) нових технологій, напрямках розвитку інноваційно-технологічної діяльності; гіршими показниками інноваційно-технологічної діяльності у секторі малого бізнесу.

Результатом цих тенденцій стали низькі позиції (та їх погіршення) економіки України у рейтингах провідних міжнародних організацій за індексами конкурентоспроможності, зокрема інноваційно-технологічна тенденція відображена в Індексі глобальної конкурентоспроможності, Всесвітньому індексі конкурентоспроможності, Індексі цифрової конкурентоспроможності, Глобальному інноваційному індексу, Міжнародному індексу захисту прав власності.

Спостерігається також нерівномірне використання потенціалу промислового розвитку та інноваційно-технологічної діяльності. У низці регіонів з більшою чисельністю промислових підприємств, локалізацією виробничих потужностей меншою є частка підприємств з технологічними інноваціями в структурі інноваційно активних суб'єктів бізнесу, меншою – частка ресурсоощадних технологій, чисельність придбаних та переданих нових технологій, підприємств, які займаються внутрішніми та зовнішніми НДР, придбавають зовнішні знання, займаються процесними інноваціями. Інтегральний індекс інновацій за регіонами України неповністю відповідає рейтингуванню областей за внеском у ВВП, що свідчить, з одного боку, про низьку залежність інноваційної діяльності та економічного розвитку, а з іншого боку, про неузгодженість державної регіональної економічної та інноваційної політики [5, с. 65].

Істотною перешкодою забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України залишається нерівномірна інноваційно-технологічна активність за видами економічної

діяльності та галузями економіки. Так, у вітчизняній економіці частка підприємств, які здійснювали науково-дослідні роботи, у промисловості у 2016 р. становила лише 33,5%, проте у сфері транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності була ще нижчою, а саме 19,7%, а в рекламній діяльності та дослідженні кон'юнктури – 15,2% [5, с. 68].

У підсумку цих та інших обставин в економіці України утворилася ситуація, коли найвищий ранг інноваційної активності не відповідає найбільш високотехнологічним видам економічної діяльності, а більшість видів економічної діяльності з високим рівнем інноваційної активності не є високотехнологічною. Йдеться про виробництво коксу та продуктів нафтопереробки (4 місце за індексом інновацій), страху та фінансову діяльність (7 місце), металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування (8 місце), виробництво хімічних речовин і хімічної продукції (9 місце). Низькою залишається високотехнологічна діяльність у сільському господарстві та добувній промисловості, а також таких галузях промисловості, як виробництво харчових продуктів, текстильне виробництво, виготовлення виробів із деревини, виробництво хімічних речовин, фармацевтичних продуктів.

В Україні погіршуються також показники патентної активності. За 2010–2016 рр. зменшилась чисельність виданих патентів на винаходи та корисні моделі, а також об'єктів інтелектуальної власності, які мали патентну чистоту. З низькими показниками розвитку ринку інтелектуальної власності економіка країни не може вважатися технологічно розвинутою, а тим більше – технологічно конкурентоспроможною [5, с. 95]. Головними чинниками цього стали нерозвиненість ринку інтелектуальної власності, низька якість системи правової охорони й захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, відсутність інституційної системи фінансово-інвестиційного забезпечення розроблення й комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Сучасні, характерні для України недоліки стану та тенденцій інноваційно-технологічної діяльності, забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки, беззаперечно, значною мірою обумовлені низькою об'єктивних і суб'єктивних, внутрішніх та зовнішніх причин і чинників. Однак слід визнати, що первісною причиною такого стану речей є недостатньо ефективна, якісна, виважена й керована державна політика в аналізованій сфері. За будь-яких можливостей та ресурсного забезпечення держава, орієнтована на зміцнення конкурентоспроможності національного господарства й покращення місця економіки в системі міжнародного поділу

праці, має вести більш виважену, чітко сплановану державну інноваційно-технологічну політику. Достатні передумови для цього в Україні були і все ще залишаються наявними. Як мінімум двома аргументами на користь такого висновку є такі. По-перше, це сформованість у країні інституційно-організаційної системи державної політики забезпечення інноваційно-технологічної діяльності та розвитку. Якісна вона чи ні, повноцінна чи ні, але вона наявна. Якщо так, то невідчутними є її результати і низьким є рівень ефективності. З огляду на це, вочевидь, функціонування такої державної системи управління неякісне та низько ефективне.

По-друге, це сформованість у країні інституційно-правової системи державної політики в аналізованій сфері. Йдеться про те, що за період незалежності України було прийнято (змінено, вдосконалено) низку кодексів, законів, постанов Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, указів Президента України, відомчих нормативно-правових актів. Якщо не безпосередньо, то опосередковано чи частково вони стосувалися планування й регулювання розвитку інноваційно-технологічної діяльності, зокрема, орієнтованої на забезпечення конкурентоспроможності національної економіки.

Таким чином, в Україні сформовано інституційно-організаційне (принаймні його державна компонента) та інституційно-правове забезпечення регулювання інноваційно-технологічної діяльності й забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки.

Однак наявні й недоліки. Особливо слід сказати про недостатній рівень науки у ВНЗ, зокрема її прикладного характеру, незорієнтованості на тісну співпрацю з представниками бізнесу, слабкий внесок у створення об'єктів інтелектуальної власності (передусім, об'єктів промислової власності), які в подальшому були би впроваджені в реальний сектор національної економіки, обмежений вплив на розбудову інфраструктури співпраці освіти, науки й інноваційного бізнесу.

Комплексний вплив державного регулювання на функціонування й розвиток вітчизняної інноваційно-технологічної системи з подальшим внеском у формування технологічної конкурентоспроможності економіки найбільшою мірою є вотчиною Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Частковий вплив на регулювання параметрів та активізацію інноваційно-технологічної діяльності в нашій країні мають інші структури. Це, наприклад, Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, Державне агентство інфраструктурних проєктів України, Державне космічне агентство України, Державне агентство з питань електронного урядування України, Національна комісія, що

здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Проте їх діяльність більшою мірою функціонально спеціалізована, а питання, які виходять за рамки їх компетенцій, навіть такі системні, як інноваційно-технологічний розвиток і конкурентоспроможність національної економіки та її підприємств, часто не підіймаються.

Однак чи не найбільшою вадою в цій структурі слід вважати відсутність єдиного координуючого органу, відповідального за формування та реалізацію державної політики забезпечення технологічної конкурентоспроможності національної економіки. Потрібно зазначити, що в окремі періоди такі структури були наявні в складі МЕРТ України, але через недоліки їх функціонування, низьку ефективність та інші причини були ліквідовані (реорганізовані).

Як центральні, так і галузеві та функціональні владні структури мають свої представництва на регіональному та обласному рівнях. Звичайно, певна діяльність щодо управління та підтримки інноваційно-технологічного розвитку ними ведеться та має різну ефективність у різних регіонах країни. Однак на регіональному та місцевому рівні наявні інші недоліки. Здебільшого це ресурсна та кадрова обмеженість, що переміщає програми інноваційно-технологічного розвитку на другорядний план порівняно з більш нагальними соціально-економічними проблемами, низький рівень ініціативності та орієнтованість на виконання завдань «згори», збереження переконання чиновників у тому, що політика технологічної конкурентоспроможності є справою бізнесу, отже, не потребує державної підтримки.

В Україні створена та здійснює діяльність досить велика кількість державних підприємств та установ, які виконують більш спеціалізовані завдання у сфері науково-дослідної та інноваційно-технічної діяльності. Однак, попри виконання справді важливих і необхідних завдань, ці структури не інтегровані в єдину систему, учасники та елементи якої функціонують та взаємодіють для генерування комерційно перспективних ідей, створення розробок та їх апробації у сферах освіти й науки, подальшого впровадження на вітчизняних підприємствах базових галузей, отже, зміцнення технологічної конкурентоспроможності економіки України. Тільки після утворення відповідного кластеру та забезпечення його якісного функціонування можна буде говорити про повноцінне виконання своєї ролі та функцій цими суб'єктами.

Важливою слід визнати діяльність низки функціонуючих в Україні бізнес-асоціацій та громадських об'єднань, які стосуються підтримки науково-технічної, інноваційної та іншої діяльності, пов'язаної зі створенням нових знань, технологій, впровадженням їх результатів у господарську

практику. Однак для бізнес-асоціацій та громадських структур в Україні ще не створене досить сприятливе середовище з їх достатніми повноваженнями. Отже, здебільшого влада не вважає такі суб'єкти рівноправним партнером під час формування та подальшої реалізації інноваційно-технологічної політики, що негативно.

Натомість ці структури могли б також взяти більш активну участь у налагодженні співпраці вітчизняних суб'єктів підприємництва з міжнародними організаціями щодо залучення (імпорту), інвестування, фінансування, іншої підтримки та сприяння впровадженню на вітчизняних агентах реального сектору економіки сучасних передових технологій.

З огляду на зазначене недоліком вітчизняної нормативно-правової системи державної політики забезпечення технологічної конкурентоспроможності національної економіки можна вважати слабкість окремих інституційних механізмів, їх недостатню зорієнтованість саме на підтримку інвестиційно-інноваційної та науково-технологічної діяльності.

Останніми роками в нашій державі було прийнято низку указів та розпоряджень Президента України, що були орієнтовані на активізацію інноваційно-технологічної діяльності, зокрема щодо формування технологічної конкурентоспроможності національного господарства, та стосувалися інструментів і засобів підтримки в країні наукових установ, фундаментальних наукових досліджень, інноваційної діяльності стратегічних підприємств, удосконалення базисних інфраструктурних елементів інноваційно-технологічного розвитку, створення та впровадження космічних технологій, інформатизації суспільства та діджиталізації.

Однак ці рішення не привели до відчутного поштовху й впливу на активізацію та системне зростання ефективності інноваційно-технологічної діяльності, забезпечення нарощування обсягів високотехнологічного експорту, підвищення місця України в рейтингах інноваційно-технологічного розвитку та технологічної конкурентоспроможності національного господарства. Очевидно, що серед причин такої ситуації потрібно говорити про відсутність практики «продовження» положень цих документів у законах України чи рішеннях регіональних і місцевих органів влади, непередбаченість фінансово-ресурсної підтримки заходів у рамках указів і розпоряджень, відсутність реальних економічних стимулів для бізнес-суб'єктів, а також інвесторів, інноваційних фірм, науково-дослідних структур, незабезпеченість єдиної системної політики в аналізованій сфері на всіх рівнях управління.

Власні спроби активізації інноваційно-технологічної діяльності були здійснені на рівні Кабінету Міністрів України. Низка постанов уряду

стосувалася вдосконалення системи державного замовлення та фінансування у сфері наукових досліджень і розробок, обліку інноваційно-інвестиційних проєктів, підтримки різних елементів інноваційної інфраструктури, покращення їх матеріально-технічної бази, моніторингу та контролю реалізації проєктів.

Проте успіхи в цій сфері мали здебільшого локальний ефект. Особливо варто звернути увагу на спроби впровадження інструменту моніторингу та контролю, що позитивно. Втім, ця практика не була доведена до логічного завершення й подальшого поширення на всю систему державної політики у сфері формування технологічної конкурентоспроможності економіки. Таким чином, сьогодні суттєвого вдосконалення потребує аспект моніторингу, аналізування й контролю ефективності державної політики в аналізованій сфері. Необхідним є розроблення відповідного нормативно-методичного забезпечення, а також його впровадження, щоби уможливити якісне аналізування й оцінювання стану ситуації з дієвістю та ефективністю державної політики в аналізованій сфері, зокрема з диференціацією за регіонами, секторами економіки, видами економічної діяльності, окремими підприємствами та навіть безпосередньо інноваційно-технологічними проєктами.

Низка НПА прийнята в Україні також на рівні інших центральних органів влади, зокрема Міністерством освіти і науки України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Радою національної безпеки та оборони України. Вони стосувалися розроблення низки стандартів і критеріїв функціонування об'єктів інноваційної інфраструктури, трансферу технологій, питань інтелектуальної власності, становлення інформаційного суспільства, забезпечення кібербезпеки.

Отже, напрями роботи загалом визначалися правильно. Однак якість та ефективність цих НПА були б значно вищими за умови формування ними цілісної системи регулювання й підтримки інноваційно-технологічної діяльності в Україні, її спрямування на зміцнення технологічної конкурентоспроможності економіки, покращення інтелектуально-кадрового, фінансово-ресурсного та організаційного забезпечення цих процесів.

Наявність цих та інших практик є свідченням того, що в Україні наявний потенціал і для створення, і для залучення сучасних провідних технологій, що сприятиме зміцненню технологічної конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Однак однією з умов досягнення цього є вдосконалення та суттєве підвищення ефективності вітчизняного регулювання в цій сфері, зокрема щодо більш якісного виконання й збалансованої реалізації базисних функцій управління, а саме аналізу, планування, організації, мотивації та контролю.

Висновки. Недостатній рівень технологічної конкурентоспроможності економіки України значною мірою обумовлений об'єктивними чинниками, зокрема наявними недоліками в системі державного регулювання процесів інноваційно-технологічної діяльності й розвитку. За результатами аналізування реалізації базисних функцій ідентифіковані такі недоліки державної політики в цій сфері.

Зокрема, за функцією аналізу слід назвати відсутність у країні системи моніторингу й комплексного аналізу інноваційно-технічної активності та використання її результатів задля формування технологічної конкурентоспроможності економіки, отримання висновків щодо якості середовища інноваційно-технологічної діяльності та забезпечення технологічної конкурентоспроможності національного господарства загалом, а також у просторово-галузевому, секторальному аспектах.

Щодо функції планування, то тут базисними недоліками залишаються неінституціалізованість системи програмування та планування технологічної конкурентоспроможності економіки, відсутність відповідних програм і проєктів її забезпечення, а також бачення чітких засобів досягнення пріоритетів розвитку внутрішнього ринку інновацій та високих технологій.

За функцією організації критично необхідним є подолання таких проблемних аспектів, як відсутність єдиної організаційно-інституційної системи

державного регулювання розвитку інноваційно-технологічної діяльності й забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки, а також недостатній розвиток мережі інституцій фінансово-кредитної та венчурно-інвестиційної підтримки інноваційної діяльності, інформаційно-консультаційних центрів супроводу та реалізації інноваційно-технологічних проєктів.

Функція мотивації отримала б значно вищу ефективність в Україні за умови нівелювання таких прорахунків, як недостатність економічно-податкового стимулювання інноваційно-технологічної діяльності вітчизняних підприємств реального сектору економіки, реалізації ними науково-технічних та інфраструктурних пілотних проєктів, низька активність із застосування інструментів публічно-приватного партнерства.

Визріла необхідність покращення державної політики у сфері забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки також за функцією контролю, оскільки тут все ще наявні вади недієвості системи незалежних інституцій моніторингу державної інноваційної та технологічної політики, а також відсутності внутрішньодержавного й громадського контролю якості державної конкурентної політики.

Обґрунтування інструментів державної політики формування технологічної конкурентоспроможності економіки України є предметом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Александрова В. Пріоритети технологічного розвитку економіки України перехідного періоду. *Економіка і прогнозування*. 2003. № 3. С. 70–85.
2. Васильців Т., Лупак Р. Priorities and Tools of the State Regional Policy of Import Substitution in the Market of Ukraine's Consumer Goods. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 3 (44). С. 105–113.
3. Єщенко П. Економічне зростання без розвитку: причини і шляхи інноваційного перетворення економіки. *Економіка України*. 2013. № 10 (623). С. 4–20.
4. Кірдіна О. Обмеження та орієнтири техніко-технологічного розвитку України в умовах глобалізації. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 4. Т. 1. С. 179–184.
5. Наукова та інноваційна діяльність України за 2018 рік : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 108 с.
6. Денисенко М. Науково-технологічна безпека в умовах глобальної конкуренції. *Вісник КНУТД*. 2011. № 6. С. 224–228.
7. Патон Б. Інноваційний шлях розвитку економіки України. *Вісник Національної академії наук України*. 2001. № 2. С. 11–15.
8. Федулова Л. Тенденції розвитку інноваційної політики та її вплив на економічне зростання. *Економіка і прогнозування*. 2011. № 2. С. 63–81.
9. Шнипко О. Міжнародна конкурентоспроможність країни: поняття, основні складові та джерела. *Економіка і прогнозування*. 2002. № 1. С. 110–116.
10. Vasylytsiv T., Lupak R., Osadchuk Yu. Assessment of the level of penetration of import dependence in the context of the import substitution policy in Ukraine. *Економічний часопис – XXI*. 2017. № 167 (9–10). С. 13–17.
11. Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічної безпеки : монографія / за ред. Т. Васильціва, Р. Лупака. Львів : ННБК «АТБ», 2019. 552 с.

References:

1. Aleksandrova, V. (2003), "Priorities of technological development of economy of Ukraine of transition period", *Ekonomika ta prognosuvannia*, № 3, pp. 70–85.
2. Vasylytsiv, T. and Lupak, R. (2017), "Priorities and Tools of the State Regional Policy of Import Substitution in the Market of Ukrainian Consumer Goods", *Strategichni prioryty*, № 3 (44), pp. 105–113.

3. Yeshchenko, P. (2013), "Economic growth without development: causes and ways of innovation in the transformation of economy", *Ekonomika Ukrainy*, № 10 (623), pp. 4–20.
4. Kirdina, O. (2011), "Restrictions and Landmarks of Techno–Technological Development of Ukraine in the Conditions of Globalization", *Marketing ta Menedzment Innovaciy*, № 4, vol. 1, pp. 179–184.
5. Scientific and Innovative Activity of Ukraine for 2018 (2019), Statistical Collection. Kyiv, 108 p.
6. Denisenko, M. and Brus S. (2011), "Scientific and technological safety in the conditions of global competition", *Visnyk KNUITD*, № 6, pp. 224–228.
7. Paton, B. (2001), "Innovative way of economic development of Ukraine", *Visnyk natsionalnoi akademiyi nauk Ukrainy*, № 2, pp. 11–15.
8. Fedulova, L. (2011), "Trends in the development of innovation policy and its impact on economic growth", *Ekonomika ta prognozuvannia*, № 2, pp. 63–81.
9. Shnipko, O. International competitiveness of the country: concept, main components, and sources, *Economy and Forecasting*, 2002, № 1, pp. 110–116.
10. Vasylytsiv, T. and Lupak, R. and Osadchuk, Yu. (2017), "Evaluation of the level of penetration of import dependence in the context of the import substitution policy in Ukraine", *Ekonomichnyi chasopys – XXI*, № 167 (9–10), pp. 13–17.
11. Vasylytsiv, T. and Lupak, R. (2019), *Mehanizmy ta funktsionalno-strukturni instrumenty zabezpechennia konkurentospromozhnosti natsionalnoi ekonomiky v umovah suchasnyh zagroz ekonomichnoi bezpeky* [Mechanisms and functional and structural tools for ensuring the competitiveness of the national economy in the context of modern threats to economic security]. 552 p.

Zaychenko Volodymyr

Central Ukrainian National Technical University

AREAS OF TECHNOLOGICAL COMPETITIVENESS OF UKRAINE'S ECONOMY IMPROVEMENT

The urgency of the formation of technological competitiveness of the Ukrainian economy under the current global challenges and threats is substantiated. The analysis of the national institutional and organizational system of state policy of ensuring technological competitiveness of the economy has been carried out. The state of the institutional and legal system of the state policy of ensuring technological competitiveness of the Ukrainian economy is revealed. The results of the analysis of the state policy of ensuring the technological competitiveness of the Ukrainian economy by management functions are presented. The urgency of the formation and implementation of the state policy of providing the technological competitiveness of the economy in the conditions of globalization and strengthening of international competition is substantiated. The urgency of generalization and refinement of theoretical and methodical principles of the formation of instruments of state policy ensuring technological competitiveness of the economy is strengthened. A number of classical and modern instruments of state policy providing technological competitiveness of the economy are offered. It is indicated by their advantages and disadvantages. The matrix of the formation and selection of state policy instruments for providing technological competitiveness of the economy was developed. It is established that the disadvantages of the state policy of ensuring technological competitiveness in the function of analysis are the lack of a system of complex analysis and evaluation of innovation and technical activity; by function of planning – non-institutionalization of the system of programming and planning of technological competitiveness of economy; by function of the organization – non-construction of a complete organizational and institutional system of state regulation of innovative activity; by function of motivation – absence of sufficient customs-tariff and budget-tax stimulation of innovation and technological activity; the control function is the lack of formation of the environment of independent institutions for monitoring and control of the state innovation and technological policy.

Key words: economic competitiveness, technological component, state technological policy.

JEL classification: O38.